

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem JUDr. Janem Rutschem ve věci

žalobce: D. T.
proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra ČR
Nad Štolou 3, Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného 10. září 2020, č. j. OAM-446/ZA-ZA11-VL13-2020, ve věci mezinárodní ochrany,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Žalobce se žalobou doručenou soudu dne 16. 10. 2020 domáhal přezkoumání výše uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým byla jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zamítnuta jako zjevně nedůvodná.

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě

- 2. Uvedené rozhodnutí napadl žalobce v celém rozsahu včas podanou žalobou, v níž namítal, že v předcházejícím řízení o udělení mezinárodní ochrany v České republice

(dále také jen „ČR“) byl zkrácen na svých právech. Je toho názoru, že žalovaný v předchozím řízení porušil následující ustanovení:

§ 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), jelikož nepostupoval v souladu se zákony a ostatními právními předpisy;

§ 3 ve spojení s § 2 odst. 4 správního řádu, neboť nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu v souvislosti s:

§ 12 zákona o azylu; § 14 zákona o azylu a § 14a zákona o azylu;

§ 16 odst. 2 zákona o azylu;

§ 23c zákona o azylu;

§ 50 odst. 2 a odst. 3 správního řádu, jelikož správní orgán nezjistil všechny rozhodné okolnosti a nevyšel tak ze spolehlivě zjištěného stavu věci, napadené rozhodnutí je z tohoto důvodu nepřesvědčivé;

§ 50 a odst. 4 správního řádu, neboť žalovaný nepřihlédl ke všemu, co vyšlo v průběhu řízení najevo;

§ 52 správního řádu, neboť žalovaný neprovedl důkazy, které byly potřebné ke zjištění stavu věci;

§ 68 odst. 3 správního řádu, neboť v odůvodnění napadených rozhodnutí nebylo žalovaným dostatečně uvedeno, jakými úvahami byl veden při hodnocení podkladů a výkladu ustanovení zákona o azylu.

3. Žalobce zejména poukázal na to, že mu svědčí udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 až 14a zákona o azylu. Žalovanému předestřel svou věrohodnou výpověď. Doplnil, že to byl správní orgán, kdo poté nedostatečně zjistil skutkový stav věci, čímž zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností a nezákonností. Žalovaný se také nedostatečně zabýval otázkou přiměřené pravděpodobnosti pronásledování a vážného nebezpečí újmy, která mu hrozí. Žalobce je toho názoru, že v jeho případě nelze zemi původu považovat za bezpečnou, přičemž znovu odkázal na svou výpověď učiněnou v průběhu správního řízení.
4. V žalobě dále upozornil na to, že je příslušníkem romské etnické minority. Ve vlasti měl problémy se státními orgány Ukrajiny, jelikož byl nespravedlivě odsouzen k 7 letům vězení za čin, který nespáchal. Upozornil zároveň na rozsáhlou korupci ve státních složkách. Uvažoval, že jeho odsouzení souvisí rovněž s jeho etnicitou, přičemž tvrdil, že: *„všechny problémy na Ukrajině se hází na Romy a pokud jde najít zástupného viníka nějakého trestného činu, velmi často se tak děje právě Romům.“*
5. Žalobce uznává a je si vědom toho, že Ukrajina je na seznamu bezpečných zemí původu, které stanovuje vyhláška ministerstva vnitra. Má ale za to, že užití institutu bezpečné země zhoršuje jeho pozici – žadatele o mezinárodní ochranu, jelikož tato skutečnost mu ztěžuje prokazování možných porušení lidských práv v zemi původu. Je toho názoru, že vyhláška ministerstva je v rozporu s ústavním pořádkem České republiky a upozornil, že soud není vázán podzákonnými právními předpisy, proto nemá zařazení země na předmětný seznam vliv na posouzení soudu, zda je či není daná země zemí bezpečnou. Soud musí toto posoudit na základě zákonných pravidel, která vyloží eurokonformním způsobem. V tomto směru odkázal také na judikaturu Nejvyššího správního soudu, a to

konkrétně na rozsudek ze dne 14. 3. 2014, č. j. 5 Azs 23/2013 - 19, z něhož dovodil, že: „*Smyslem institutu bezpečné země původu je zrychlit řízení o udělení mezinárodní ochrany v případech, kdy žadatelé přicházejí ze země, ohledně níž lze předpokládat dodržování standardů ochrany lidských práv. Jelikož se jedná o institut, jenž z hlediska přezkumu tvrzených skutečností nenabízí totožnou úroveň ochrany jako běžné nezkrácené řízení, je třeba k jeho užití přistupovat uvážlivě a zodpovědně. Jestliže žalobce v dané věci tvrdil a prokazoval nepříznivý stav justičního systému v Mongolsku a stěžovatel měl sám takovou aktuální zprávu k dispozici, pak bylo namístě se s jeho tvrzeními a všemi důkazy založenými ve spise konkrétně vypořádat, a to zejména s tím, zda po návratu stěžovatele do domovského státu mu nehrozí nebezpečí vážné újmy v podobě mučení za účelem přiznání se k trestnému činu, nebezpečí uvěznění a nelidského či ponižujícího zacházení ve věznici.*“ Žalobce je toho názoru, že předložil závažné důvody pro to, aby bylo možné v jeho případě považovat zemi jeho původu za nebezpečnou. Není přitom povinen prokazovat, že by byl v zemi původu v horším postavení než jiní lidé prožívající stejné problémy.

6. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí dále naznal, že žalovaný k jeho případu nepřistupoval nestranně a objektivně, naopak od počátku měl jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany za účelovou. Měl dokonce vyhodnotit, že hlavním záměrem žalobce byla legalizace pobytu na území ČR. O skutečnosti, že by zde chtěl pracovat, se žalovaný ale zmiňoval zcela okrajově, naopak zcela detailně hovořil o výše uvedených problémech se státními složkami. Nesouhlasí také s tvrzením žalovaného, že nebyl schopen odpovědět na základní informace o tom, proč by měl být trestně stíhán, zda podepsal na policii prázdné papíry nebo ne. Žalobce nikdy netvrdil, že papíry, které policii podepsal, byly popsány, pouze tvrdil, že je negramotný. Žalovaný právní úpravu a právní praxi země původu pouze nepřezkoumatelně presumoval, přičemž z tohoto důvodu nezjistil řádně skutkový stav ve smyslu ustanovení § 3 správního řádu. Měl mít proto možnost se k věci vyjádřit a být s údajnými rozpory ve svých výpovědích konfrontován (v tomto směru odkázal na Příručku EASO, rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 11. 2019, č. j. 30 Az 37/2018 - 73, rozsudek téhož krajského soudu ze dne 21. 7. 2020, č. j. 30 Az 16/2019 - 36 a rozsudek téhož soudu ze dne 1. 7. 2020, č. j. 32 Az 17/2019 - 48, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 8. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70).
7. Žalobce je dále toho názoru, že na popis událostí v průběhu pohovoru mohou mít vliv i paměť, vzdělání žadatele či trauma, která způsobují, že žadatel nemusí správně porozumět otázkám, či si vzpomenout na konkrétní datum apod. V případě žalobce je navíc zjevné, že je negramotný. Žalovaný nevzal dostatečně v úvahu faktory možného zkreslení výpovědi žalobce a tedy individuální okolnosti případu.
8. Nezabýval se tak dostatečně žalobcovou výpovědí, což způsobilo, že nezjistil řádně skutkový stav dané věci ve smyslu ustanovení § 3 správního řádu. Zároveň pochybil, pokud k jeho výpovědím nepřistoupil v souladu se zásadou „v pochybnostech ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“. Ve vztahu k posuzování domnělé legalizace pobytu na území ČR odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011 - 49, kde se podává, že snaha o legalizaci pobytu žadatele o mezinárodní ochranu nepostačuje sama o sobě k zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné ve smyslu ustanovení § 16 zákona o azylu.
9. Závěry žalovaného stran nevyužití prostředků vnitřní ochrany shledal žalobce naopak jako účelové tvrzení žalovaného. Žalobce podotkl, že byl pronásledován státními orgány.

Vnitřní ochrana v zemi původu pro něj proto nebyla dostupná. Judikatura, na kterou žalovaný odkazoval v napadeném rozhodnutí, byla rovněž neaktuální. Zhoršené postavení pociťuje žalobce zejména kvůli své etnické příslušnosti.

10. Žalobce uzavřel, že žalovaný si neshromáždil dostatek podkladů pro to, aby mohl o žádosti přezkoumatelně rozhodnout. Materiál „Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu“ nepovažuje za podklad dle dikce § 23c písm. c) zákona o azylu. Tento podklad není zároveň příléhavý k jím vykresleným problémům ve vlasti. Tedy obviněním někoho z trestného činu za účelem získání úplatku a otázce Romů a jejich práv a postavení ve společnosti.
11. S ohledem na výše uvedené navrhl napadené rozhodnutí žalovaného zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

12. Žalovaný ve vyjádření k žalobě ze dne 12. 11. 2020 popřel oprávněnost žalobních námitek a projevil nesouhlas s podanou žalobou. Je toho názoru, že při rozhodování vzal v úvahu skutečnosti, které žalobce tvrdil, a shromáždil k nim relevantní a aktuální informace o situaci v zemi původu. Rovněž vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci a má za to, že přijaté řešení odpovídá konkrétním okolnostem daného případu, je také patřičným způsobem odůvodněno.
13. Zopakoval, že podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se žádost o mezinárodní ochranu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Doplnil, že žalobce je státním příslušníkem Ukrajiny, přičemž v souladu s § 2 vyhlášky ministerstva vnitra č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, v platném znění, považuje Česká republika v současnosti Ukrajinu, s výjimkou Ruskem okupovaných oblastí, za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu.
14. Žalovaný následně konstatoval, že žalobce se s žádostí o pomoc ohledně údajného vyhrožování a vydírání ani neobrátil na příslušníky policie či jí nadřízené orgány. V takovém případě nelze uvažovat o udělení mezinárodní ochrany, protože ta může být žadateli poskytnuta teprve v případě, kdy mu byla odepřena ochrana země jeho státní příslušnosti, případně tato ochrana nebyla ze strany příslušných státních orgánů poskytnuta v odpovídající míře. K tomu, aby mohl být učiněn takový závěr, je ovšem nutné, aby žalobce využil všech prostředků, které právní řád jeho vlasti k ochraně práv a svobod jednotlivce poskytuje.
15. Žalovaný konečně setrval na tom, že žalobou napadené rozhodnutí je správné a odkázal na ně, stejně jako na obsah správního spisu. Navrhl zamítnutí žaloby. Dospěl k jednoznačnému závěru, že u žalobce jsou dány důvody pro zamítnutí jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany jakožto zjevně nedůvodné dle § 16 odst. 2 zákona o azylu.

IV. Replika žalobce k vyjádření žalovaného

16. Žalobce v replice ze dne 4. 2. 2021 v první řadě zopakoval, že v řízení před žalovaným tvrdil věrohodně, že pro něj není vnitřní ochrana v zemi původu dostupná. Nestěžoval si na jednání policistů, jelikož právě z jejich strany bylo jeho rodině vyhrožováno. Má pocit, že policie je proti Romům zaujatá. Ze zpráv o zemi původu navíc plyne podjatost policie a justice, její netransparentnost a zkorumpovanost. Žalovaný pochybil, jelikož neshromáždil zprávy o zemi původu, které by zohledňovaly i etnicitu žalobce.
17. Ten je dále toho názoru, že v pohovoru k udělení žádosti o mezinárodní ochranu zcela zřetelně akcentoval, že jeho problémy vyplývají právě z nevráživosti vůči lidem jeho etnika. Odkázal na zprávu USDOS Country od Human Rights Practises 2019 – Ukrajine z 11. 3. 2020, v níž je poukázáno na dvě osoby, které jsou údajně etnickými Romy a byly podezřelé z krádeže. Policie je měla neadekvátním způsobem vyslýchat. Stejná zpráva obsahuje informaci o tom, že na Ukrajině je zdokumentováno méně incidentů xenofobního společenského násilí a diskriminace ze strany radikálních skupin než v roce 2018.
18. Žalobce namítá, že žalovaný jako podklad pro vydání rozhodnutí odkazoval pouze na obecné informace, jež nesouvisely s důvody podání žádosti o udělení mezinárodní

ochrany, které prezentoval on. Opětovně podotkl, že se na Ukrajině neobává pronásledování ze strany soukromých osob, nýbrž státních orgánů a požadoval, aby byla předmětná věc posouzena v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále také tzv. „kvalifikační směrnice“), tedy aby byla zkoumána fakticita možného přístupu k vnitrostátní ochraně. Nemůže proto obstát argument žalovaného, že žadatel o azyl nepožádal o pomoc a nevyčerpal tak veškeré právní prostředky (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70 nebo rozsudek téhož soudu ze dne 28. 2. 2007, č. j. 4 Azs 146/2006 - 100). V případě bezvýchodnosti uplatnění přezkumných postupů instančně vyššími či nezávislými orgány pak nestačí pouhé shromáždění údajů o právním systému bez související informace o účinnosti aplikace záruk zákonnosti. Žalobce má na základě výše uvedeného za to, že pro něj není ochrana v zemi původu dostupná.

V. Posouzení věci krajským soudem

19. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Učinil tak bez nařízení jednání postupem za podmínek stanovených dle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s., když s tímto postupem strana žalující i žalovaná výslovně souhlasily. Soud dospěl k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům, přičemž žalobu důvodnou neshledal.
20. Z předloženého správního spisu vyplynulo, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 16. 7. 2020. Dne 30. 7. 2020 poskytl k předmětné žádosti bližší údaje. Žalobce se narodil v Zakarpatské oblasti (ta byla rovněž posledním místem jeho bydliště), na území Ukrajiny, je také jejím státním příslušníkem. Hlásí se k romské národnosti, je bez náboženského přesvědčení, nikdy nebyl členem žádné politické strany, nijak se politicky neangažoval a je svobodný. Má ovšem družku – M. A. a s ní tři děti (pozn. soudu, nadepsaný soud vede s těmito osobami řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 2020, č. j. OAM-566/ZA-ZA11-VL11-2020, ve věci mezinárodní ochrany, pod sp. zn. 30 Az 13/2020). V minulosti o mezinárodní ochranu nežádal, neměl udělené vízum ani v zemích Evropské unie nepobýval. Je zcela zdravý, bez omezení či zvláštních potřeb. Jako důvod žádosti uvedl, že *„ve vlasti mu hrozí vězení za něco, co neudělal. Bylo mu vyhrožováno, bojí se do vlasti vrátit. Jiné důvody nemá.“*
21. Doplňující pohovor k předmětné žádosti byl proveden téhož dne. Žalobce blíže popsal problémy, které ve vlasti měl. Vzhledem k tomu, že sporným je mezi stranami zejména smysl a obsah tohoto pohovoru, parafrázuje jej soud téměř v úplnosti. Žalobce uvedl, že v roce 2016 šel na čerpací stanici, nakoupil zde a odešel. Jeho bratranec poté přepadl dvě ženy, které se také na čerpací stanici nacházely. Sebral jim peníze a zbil je. Následující den přijela pro žalobce policie a odvezla ho. Měli mu pálit prsty a nutili ho podepsat nějaké papíry. Žalobce podotkl, že je negramotný a papíry podepsat nechtěl. Nakonec podlehl a podepsal. Dostal přiděleného právního zástupce a byl postaven před soud. Následně byl poslán na dva měsíce do vazby. Jeho matka zaplatila za to, aby mu vazba nebyla prodlužována, a poté byl propuštěn do domácího vězení (do účasti u dalšího soudního stání). Jeho bratranec se ho zastal, vzal čin na sebe, ale nepomohlo to. V roce

2019 proběhl se žalobcem soud. Byl odsouzen na 7 let nepodmíněně. Tvrdil, že před tím, než soud proběhl, žádala po něm policie ještě úplatek 10 000 USD. Případ by tím uzavřeli. Jelikož touto částkou nedisponoval, ničeho jim nezaplatil. Matka žalobce najala právního zástupce, který podal kasační stížnost proti odsuzujícímu rozhodnutí soudu. Nyní čeká na rozsudek a bojí se vrátit domů.

22. K doplňujícím dotazům žalobce dodal, že motivací policie bylo, aby získali peníze od něho i jeho bratrance. Proto shledal, že byl soudem odsouzen, i když je nevinný. Má za to, že při podpisu papírů na stanici museli policisté tyto jím podepsané prázdné papíry zfalšovat. To vedlo k jeho odsouzení. Žalobce dále konstatoval, že soud trval tři roky, jelikož jeho advokát se snažil situaci nějak vyřešit, proto odročoval soudní jednání. Kdy v roce 2019 nakonec jednání proběhlo, si žalobce nepamatuje, pouze roční období – léto. Žalobce si nepamatoval, kdy jeho advokát podal kasační stížnost, odhadoval, že tomu bylo asi tři nebo čtyři měsíce po soudním jednání. O kasační stížnosti zatím nebylo rozhodnuto, klíčová je dle jeho názoru žádost policie, která se snaží získat od žalobce určitý finanční obnos. Vyhrožují mu vězením v případě, že nezaplatí. Výhrůžky byly opakované. Někdy jednou za rok, jindy jednou za měsíc. Naposledy mu vyhrožovali den před jeho odsouzením. Žalobce si na jejich jednání nikde nestěžoval. Báł se. Jeho matka si stěžovat chtěla, ale bylo jí ze strany policie rovněž vyhrožováno. Žalobce neměl žádné problémy s vycestováním ze země a vyřizováním dokladů, neměl ani další problémy se státními orgány či bezpečnostními složkami. Chtěl vycestovat, aby si v ČR vydělal nějaké peníze. Jeho advokát mu řekl, že může, jen ho upozornil, že se musí dostavit k případnému jednání soudu. Zemi opustil až v červnu roku 2020, jelikož do té doby nevěděl, že může do zahraničí odjet. Českou republiku si vybral proto, že češtinu shledává na naučení jednodušší než jiné jazyky. O mezinárodní ochranu požádal až poté, co se snažil vydělat peníze na jídlo, hledal nějakou práci, ale neúspěšně. Poté požádal o mezinárodní ochranu. Žalobce tu zůstat chce, přeje si, aby v ČR žila i jeho přítelkyně a jejich děti. Na Ukrajině nemá kde bydlet. Jeho děti tam ani nechodí do školky či školy. Bydlí u matky, ale ta sama má osm dětí. Do vlasti se nechce vrátit. O jiné možnosti legalizace jeho pobytu na území ČR nevěděl, o možnosti udělení mezinárodní ochrany se dozvěděl od svých kamarádů na Ukrajině, kteří již v ČR byli a pracovali zde. Žalobce dále sdělil, že ve vlasti nějaké jiné potíže, než ty, které uvedl, neměl. Konstatoval všechny důvody, pro které vlast opustil. Na dotaz správního orgánu předpovídal opětovné výhrůžky ze strany policie. Zopakoval, že ti po něm požadují peníze a on, jakožto příslušník romské menšiny peníze nemá. Má za to, že se v jeho vlasti „háží problémy na Romy“. Ke svým tvrzením a premisám nechtěl doložit žádné materiály, doklady, ani dokumenty. Rozhovor nepožadoval přetlumočit.
23. Ve správním spisu byly dále založeny materiály, které žalovaný shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Konkrétně vycházel z Informace MZV ČR, č. j. 131227 – 6/2019 – LPTP ze dne 15. 8. 2019 a Informace OAMP Ukrajina: Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu, Stav: srpen 2020 ze dne 8. 8. 2020.
24. Možnost seznámení se s podklady pro rozhodnutí ve věci ve smyslu ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu byla žalobci dána dne 13. 8. 2020. Žalobce se s citovanými materiály seznámil (byly mu představeny). Ten dále nenavrhoval žádné doplnění podkladů pro vydání rozhodnutí ani nechtěl uvést žádné nové informace, které měl žalovaný brát v úvahu pro vydání rozhodnutí.

25. Krajský soud na úvod předesílá, že není smyslem soudního přezkumu podrobně opakovat již jednou vyřčené, a proto se může soud v případech shody mezi názorem soudu a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, čj. 8 Afs 75/2005-130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, či rozsudky téhož soudu ze dne 2. 7. 2007, čj. 4 As 11/2006-86, a ze dne 29. 5. 2013, čj. 2 Afs 37/2012-47; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).
26. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou, neboť shledal naplnění podmínek ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu.
27. Vzhledem ke shora uvedenému se krajský soud nejprve zaměřil na namítanou nepřezkoumatelnost žalovaného rozhodnutí. Vycházel z premisy, že pouze v případě, že rozhodnutí bude shledáno přezkoumatelným, je možné zabývat se otázkou případných pochybností o aplikované zákonné úpravě.
28. Na úvod do této problematiky je zcela zásadní poukázat na ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu, které stanovuje správnímu orgánu povinnost řádně odůvodnit své rozhodnutí a vyjádřit právní názor k předmětné otázce jednoznačným a srozumitelným způsobem. Pakliže správní orgán dostojí předestřeným požadavkům, nemůže závěr o nepřezkoumatelnosti jeho rozhodnutí pro nedostatek důvodů obstát (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2007, č. j. 7 As 34/2006 – 76). Šlo by tak o ni za situace, kdy se správní orgán ve svém rozhodnutí řádně nevypořádá se všemi námitkami účastníků řízení, případně rozhodnutí neodůvodní vůbec nebo nedostatečně vzhledem k požadavkům zákona (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2006, sp. zn. 2 As 37/2006). Institut nepřezkoumatelnosti rozhodnutí míří ze své podstaty na nejzávažnější pochybení správních orgánů, kdy rozhodnutí trpí takovými nedostatky, jež neumožňují seznat obsah napadeného rozhodnutí nebo jeho důvody, tedy věcně ho přezkoumat. To znamená, že se správní orgány v řízení například nezabývaly všemi skutečnostmi rozhodnými pro vydání rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75).
29. Tak tomu ale v případě žalobce nebylo. Krajský soud po pečlivém přezkumu věci shledal, že napadené rozhodnutí je přezkoumatelné. Je tomu tak zejména proto, že žalovaný si opatřil informace o zemi původu žalobce, které lze považovat za aktuální a rovněž v souladu s požadavky, které na něj jsou kladeny kvalifikační směrnici, konkrétně s čl. 8 odst. 2, který stanovuje, že: *„Při posuzování otázky, zda nemá žadatel opodstatněný důvod se obávat pronásledování ani mu nehrozí reálné nebezpečí vážné újmy či zda má v části země původu přístup k ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu v souladu s odstavcem 1, přihlížejí členské státy při rozhodování o žádosti k celkové situaci panující v dotyčné části země a k osobní situaci žadatele v souladu s článkem 4. Členské státy proto zajistí, aby z příslušných zdrojů, jako je úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu, získávaly přesné a aktuální informace.“* Jak zároveň vyplynulo z odůvodnění napadeného rozhodnutí, zabýval se i stěžejními událostmi a námitkami, které žalobce předestřel a které byly relevantní ve smyslu tzv. zkráceného řízení dle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu. Námitka žalobce, že je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, nemůže obstát.

30. Samotné podmínky pro učinění závěru o zjevné nedůvodnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany upravuje ustanovení § 16 zákona o azylu. Jeho odstavec 2 stanoví, že: „Jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.“
31. Krajský soud znovu upozorňuje, že posuzování nedůvodnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany je tzv. zkráceným řízením. V tomto případě musí být rozhodnuto nejpozději do 90 dnů ode dne poskytnutí podrobnějších údajů k žádosti. Dlužno dodat, že této povinnosti žalovaný dostál a rozhodl v zákonné lhůtě. Zároveň je třeba podotknout, že vzhledem ke specifické povaze a rychlosti tohoto řízení platí, že u rozhodnutí vydaných podle § 16 zákona o azylu přezkoumává správní orgán i soud pouze to, zda byly dány důvody pro aplikaci tohoto ustanovení. Nezkoumá již, zda byly dány důvody podle § 12 až § 14a zákona o azylu. *„Jakkoli tak neúspěšní žadatelé o mezinárodní ochranu, jejichž žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná, začasto v žalobě a následně v kasační stížnosti zdůvodňují, proč u nich byly dány důvody podle § 13 či § 14 azylového zákona, popřípadě dodávají zcela nová tvrzení, jež mají dokazovat jejich odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 azylového zákona, soud může posuzovat již jen to, zda bylo namíste jejich žádost na podkladě tvrzení v ní obsažených zamítnout podle § 16 azylového zákona či nikoliv“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 1 Azs 8/2003 - 90).
32. Soud byl proto v rámci přezkumu omezen na zodpovězení otázky, zda si žalovaný opatřil dostatečné podklady pro zjištění skutkového stavu věci a zda mohl, na základě tvrzení žalobce učiněného v průběhu správního řízení, konstatovat nedůvodnost jeho žádosti. Shodné závěry zastává i Nejvyšší správní soud: *„Pokud stěžovatelka pouze obecně namítá, že krajský soud i správní orgán nesprávně posoudily právní otázku, zda lze na její případ vztáhnout § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., a že správní rozhodnutí neodpovídá § 47 odst. 3 správního řádu, posoudí Nejvyšší správní soud, zda si správní orgán opatřil dostatek důkazů, na jejichž základě zjistil přesně a úplně skutkový stav věci, a zda je vyhodnotil v kontextu platné právní úpravy.“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2004, č. j. 7 Azs 52/2003 - 44). Nadepsaný soud má za to, že závěry plynoucí z citované judikatury jsou příléhavé i k předmětné věci, a to i v kontextu samotného smyslu a cíle, který na toto zkrácené řízení klade právní úprava.
33. Odstavec 2 ustanovení § 16 zákona o azylu upravuje oprávnění zamítnout žádost jako zjevně nedůvodnou, přichází-li žadatel ze státu, který je považován za bezpečnou zemi původu, pokud žadatel neprokáže, že v jeho individuálním případě zemi nelze považovat za bezpečnou. Předpokladem pro aplikaci tohoto institutu je zařazení daného státu na seznam bezpečných zemí původu (více viz k § 86 odst. 4 zákona o azylu). Je proto zcela v dikci žadatele o udělení mezinárodní ochrany, aby prokázal, že konkrétně v jeho případě zemi původu za bezpečnou považovat nelze. Vzhledem k tomu, že je vždy prováděn pohovor, nejlepší příležitostí je uvést případné obavy či předložit důkazy právě během pohovoru [srov. obdobně C-69/10 Brahim Samba Diouf (zrychlené řízení)]. Jak bylo nastíněno shora, v případě aplikace bezpečné země původu se dále neposuzuje, zda by žadatel mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a citovaného zákona, protože toto zkoumání je nadbytečné. V

tomto ohledu prošla hodnocením daná země původu při zařazování na seznam bezpečných zemí původu a při jeho pravidelném přezkumu či aktualizaci.

34. V projednávané věci není sporu o tom, že žalobce je státním příslušníkem Ukrajiny, která je v souladu s ustanovením § 2 bod 14 vyhlášky č. 328/2015 Sb. považována Českou republikou s výjimkou poloostrova Krym a částí Luhanské a Doněcké oblasti za bezpečnou zemi původu.
35. Zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany dle výše citovaného ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu je vázáno na splnění dvou podmínek. První podmínkou je to, že žadatel pochází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu. Krajskému soudu v tomto směru nevystaly žádné pochybnosti. Závěr o tom, že Ukrajina je bezpečnou zemí (až na určité oblasti, cit. výše), plyne nejen z předmětné vyhlášky č. 328/2015 Sb., ale rovněž z materiálů, které založil žalovaný do správního spisu. Dlužno dodat, že tyto podklady vychází celkem z 15 zdrojů, které své závěry opíraly o situaci, která panovala na Ukrajině mezi lety 2017 – 2020. Jednalo se o zcela aktuální materiály, které vycházely ze zdrojů, jenž stanovuje čl. 8 odst. 2 tzv. kvalifikační směrnice. Podmínka tzv. bezpečné země byla tedy bezesporu v daném případě naplněna (ostatně, s tímto tvrzením souhlasil i žalobce).
36. Druhou podmínkou pro konstatování zjevné nedůvodnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany je pak to, že žadatel neprokáže v řízení o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.
37. Podle žalobce měla být jeho žádost posouzena meritorně se zřetelem k důvodům, jež v průběhu správního řízení uváděl, tj. pronásledování ze strany policie, která po něm měla žádat úplatky. V žalobě pak dával toto odsouzení do spojitosti i se svou etnicitou. Žalobce nesouhlasil s tvrzením žalovaného, že měl vyhledat pomoc u státních orgánů, jelikož právě policie byla proti žalobci zaujatá. Žalovaný si měl opatřit v tomto směru specializované informace o Ukrajině. Má za to, že on sám předložil závažné důvody pro to, aby bylo možné v jeho případě považovat zemi jeho původu za nebezpečnou. Není přitom povinen prokazovat, že by byl v zemi původu v horším postavení než jiní lidé prožívající stejné problémy.
38. Krajský soud se po pečlivém posouzení předmětné věci musel ztotožnit se závěry učiněnými žalovaným, přičemž v tomto odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí. Soud shrnuje, že žalobce celý život pobýval v oblasti Ukrajiny, která není zasažena žádným ozbrojeným konfliktem, je bez náboženského přesvědčení, nebyl nijak politicky aktivní a je zcela zdravý. V prvním pohovoru k předmětné žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako důvod vycestování z vlasti shledal to, že: „*mu hrozí vězení za něco, co neudělal. Bylo mu vyhrožováno, bojí se do vlasti vrátit. Jiné důvody nemá.*“ V doplňujícím pohovoru k žádosti následně specifikoval, že obavy plynou spíše z toho, že určití policisté po něm vyžadovali peníze a při výslechu mu pálili prsty a mučili ho. Žalobce zároveň nedoložil žádnou lékařskou zprávu či důkaz o tom, že tomu tak skutečně bylo (byť mu k tomu byla opakovaně dána možnost). Posléze podotkl, že je justice na Ukrajině zkorumpovaná a nelze systému věřit. Zároveň ovšem přiznal, že mu byl umožněn přístup k soudu a sdělil, že mu byl dokonce přidělen právní zástupce. O nějaké etnické nevraživosti tak nemohla být řeč, jelikož jeho právu na soudní ochranu a právu na obhajobu nebylo nikterak bráněno. Pokud by skutečně byl nucen podepsat určité listiny, které měly prokazovat jeho vinu, bylo na právním zástupci, aby na tuto

skutečnost poukázal v soudním řízení. Následně i právní zástupce, kterého najala jeho matka (k podání kasační stížnosti), mohl a měl chránit práva žalobce zákonným způsobem. Z výpovědi žalobce dále vyplynulo, že řízení o kasační stížnosti stále trvá, tedy mu ani uvěznění bezpodmínečně nehrozí (ve smyslu presumpce nevinny).

39. Již jen na základě výpovědi žalobce nelze naznat, že by Ukrajina v jeho případě nebyla zemí bezpečnou. Žalovaný si ve vztahu k výpovědi samotného žalobce navíc opatřil adekvátní a aktuální informace [dle požadavků tzv. kvalifikační směrnice, a tedy zároveň ty, jež jsou v souladu s ustanovením § 23c písm. c) zákona o azylu], které prokazují, že ústava země garantuje základní práva a svobody, včetně zákazu mučení a jiného nelidského či ponižujícího zacházení. Od roku 2016 byly přijaty dodatky k ukrajinské ústavě cílící na posílení postavení soudců a zamezení korupce. Ústavou je dále zaručena činnost ombudsmana a funguje zde Národní preventivní mechanismus, který dohlíží na dodržování lidských práv. Dne 27. 11. 2018 začal na Ukrajině fungovat Státní úřad pro vyšetřování, který má mimo jiné vyšetřovat trestné činy příslušníků vyšetřovacích orgánů. Tyto informace jsou na případ žalobce zcela přiléhavé. Žalovaný prokázal, že země jeho původu může zajistit svým obyvatelům dostatečnou ochranu, a to bez ohledu na jejich etnicitu. To potvrzuje dále i ratifikace celkem 92 úmluv a protokolů. Žalobce tedy bezesporu měl možnost obrátit se se žádostí o pomoc na příslušné státní orgány či nevládní organizace, a jestliže tak neučinil, nemůže tvrdit, že v jeho případě Ukrajina bezpečnou zemí původu není. Na této skutečnosti nemůže nic změnit jeho tvrzení, že je negramotnou osobou, jelikož je zcela zřetelné, že je osobou svéprávnou a disponující určitými životními zkušenostmi.
40. Žalobce v doplňujícím pohovoru zcela konkrétně sdělil, že problémy s vycestováním ze země neměl, a to ani ve vztahu k vyřizování příslušné dokumentace. Doplnil také, že neměl problémy s jinými bezpečnostními složkami a státními orgány. Zcela konkrétně pak vysvětloval, že: „*chtěl jsem si tady (pozn. myšleno v ČR) vydělat nějaké peníze*“ (viz str. 11 správního spisu). Dodal, že o žádosti o udělení mezinárodní ochrany se dozvěděl již na Ukrajině od svých přátel, kteří v ČR byli a pracovali zde. Po příjezdu do ČR se nejprve pokusil sehnat zaměstnání, a jelikož neuspěl, požádal o mezinárodní ochranu. Zcela konkrétní představou, o které se dále zmiňoval, bylo to, aby s ním v ČR žila i jeho přítelkyně a jejich děti. Na Ukrajině nemá kde bydlet. Jeho děti tam ani nechodí do školky či školy. Konstatoval, že: „*on, jakožto příslušník romské menšiny peníze nemá*“. Lze přisvědčit žalobci, že snaha o legalizaci pobytu žadatele o mezinárodní ochranu nepostačuje sama o sobě k zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné ve smyslu ustanovení § 16 zákona o azylu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011 – 49). Tak tomu ale v jeho případě nebylo. Jak vyplynulo ze správního spisu, otázky žalovaného směřovaly zejména k incidentu na čerpací stanici a následnému řízení se žalobcem. Snaha o legalizaci jeho pobytu na území České republiky nebyla v kontextu dané věci jedinou skutečností, v níž žalovaný shledal odůvodněnost pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné ve smyslu ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu.
41. Žalobce uzavřel, že ve vlasti nějaké jiné potíže, než jím uvedené, neměl a že konstatoval všechny důvody, pro které vlast opustil. Zcela rezignoval na to, aby svá vyjádření jakkoliv prokazoval, byť je to ve smyslu ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu jeho povinností. V tomto směru lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2014, č. j. 5 Azs 23/2013 - 19, z něhož vyplývá, že: „*„Smyslem institutu bezpečné země původu je zrychlit řízení o udělení mezinárodní ochrany v případech, kdy žadatelé*

přicházejí ze země, ohledně níž lze předpokládat dodržování standardů ochrany lidských práv. Jelikož se jedná o institut, jenž z hlediska přezkumu tvrzených skutečností nenabízí totožnou úroveň ochrany jako běžné nezkrácené řízení, je třeba k jeho užití přistupovat uvážlivě a zodpovědně. Jestliže žalobce v dané věci tvrdil a prokazoval nepříznivý stav justičního systému v Mongolsku a stěžovatel měl sám takovou aktuální zprávu k dispozici, pak bylo namíste se s jeho tvrzeními a všemi důkazy založenými ve spise konkrétně vypořádat, a to zejména s tím, zda po návratu stěžovatele do domovského státu mu nehrozí nebezpečí vážné újmy v podobě mučení za účelem přiznání se k trestnému činu, nebezpečí uvěznění a nelidského či ponižujícího zacházení ve věznici.“ I přes to, že na něj v žalobě odkazoval sám žalobce, nelze přehlédnout, že smyslem citovaného rozsudku je zejména zvýraznit důležitost zpráv a aktuálních podkladů, která žadatel o mezinárodní ochranu v rámci správního řízení předloží. Žalobce však nepředložil nic (byť mu k tomu byl dán prostor) a s jeho tvrzeními se žalovaný přezkoumatelným způsobem vypořádal v napadeném rozhodnutí.

42. Žalobce dále polemizoval nad tím, že sousta problémů se přisuzuje Romům. Tuto myšlenku ovšem dále nerozvedl, nijak ji neakcentoval ani nezdůraznil, jak nyní namítá v žalobě. Z podkladu, který doplnil v řízení před krajským soudem (zpráva USDOS Country od Human Rights Practises 2019 – Ukrajine z 11. 3. 2020), nadto vyplynulo, že na Ukrajině je zdokumentováno méně incidentů xenofobního společenského násilí a diskriminace než v roce 2018. Krajský soud je toho názoru, že žalovaný vzhledem ke všemu, co vyšlo najevo (viz výše), posoudil předmětnou žádost žalobce zákonným způsobem a v rozsahu, který stanovuje ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu. K dané věci si na základě toho, co přímo vyplynulo z pohovoru se žalobcem, obstaral dostačující podklady proto, aby mohl jeho žádost vyhodnotit jako zjevně nedůvodnou.
43. Krajský soud na základě výše uvedeného uzavírá, že neshledal namítanou nezákonnost a nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Žalovaný srozumitelně a dostatečně odůvodnil i podložil svůj závěr o tom, že v daném případě byly naplněny podmínky ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu pro zamítnutí žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, tj. že byla splněna i žalobou rozporovaná podmínka, že v případě žalobce lze považovat Ukrajinu za bezpečnou zemi. Krajský soud proto žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

VI. Náklady řízení

44. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný náhradu nákladů nenárokoval a ze spisu ani nevyplývá, že by mu v průběhu řízení před krajským soudem nějaké náklady nad běžnou úřední činnost vznikly.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje,

v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 2. března 2021

JUDr. Jan Rutsch v. r.
samosoudce